

KOMITET POLITYKI NAUKOWEJ

Opinia Komitetu Polityki Naukowej o sprawozdaniu z działalności Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej za rok 2024.

Dotyczy: oceny sprawozdania z działalności Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej, w związku z obowiązkami Komitetu Polityki Naukowej wynikającymi z art. 340 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2024 r. poz. 1571, z późn. zm.).

Otrzymane do opiniowania sprawozdanie z działalności Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej za 2024 roku to dokument liczący 174 strony.

Komitet Polityki Naukowej, po wnikliwym zapoznaniu się z przedstawionym sprawozdaniem, zauważa co następuje:

Pozytywnie oceniamy wyznaczone na lata 2024-2030 cele, zwłaszcza przyjęcie kluczowego z nich, jakim jest wsparcie umiędzynarodowienia szkolnictwa wyższego i nauki w Polsce. Cel ten realizowany jest przede wszystkim poprzez umożliwianie polskim naukowcom i nauczycielom akademickim odbywania staży zagranicznych oraz zapraszanie zagranicznych badaczy do polskich instytucji naukowych. Istotnym elementem tej strategii jest także promowanie języka i kultury polskiej za granicą, m.in. poprzez program Lektor, w ramach którego nauczyciele języka polskiego wyjeżdżają do ośrodków zagranicznych.

Pozostałe prezentowane w ocenianym dokumencie cele NAWA są spójne i komplementarne wobec priorytetu umiędzynarodowienia, a na podkreślenie zasługuje m.in. wzmacnianie obecności polskiej nauki na arenie międzynarodowej, wspieranie transferu wiedzy i kompetencji między nauką a gospodarką oraz rozwój organizacyjny NAWA, w tym informatyzacja procesów i poprawa ładu korporacyjnego. Na szczególną uwagę zasługują wyniki wewnętrznej analizy efektywności umiędzynarodowienia, opartej o wskaźniki bibliometryczne, które świadczą o realnym wpływie programów NAWA na jakość badań naukowych i ich widoczność na arenie międzynarodowej. Z tych względów Komitet Polityki Naukowej pozytywnie ocenia sposób realizacji celów, założonych programów, a także efektywne zarządzanie budżetem.

Komitet Polityki Naukowej zwraca uwagę na pewne kwestie, które wymagają doprecyzowania lub uwzględnienia w dalszym rozwoju NAWA. Rekomendujemy:

Przygotowanie pogłębionej analizy współczynnika sukcesu (WS) w naborach do programów. W sprawozdaniu brakuje wyjaśnienia, dlaczego w niektórych programach WS wynosi zaledwie kilka procent, a w innych sięga 70–90%. Takie różnice mogą świadczyć o odmiennych

KOMITET POLITYKI NAUKOWEJ

kryteriach naboru, stopniu konkurencyjności lub niedostosowaniu budżetu do skali zainteresowania. Przeprowadzenie szczegółowej analizy tego zjawiska w 2025 roku mogłoby pomóc w dalszym doskonaleniu oferty programowej i zwiększeniu przejrzystości działań Agencji.

Zwracamy uwagę na potrzebę przeanalizowania przyczyn braku aktywności niektórych mniejszych ośrodków naukowych, chociaż rozumiemy skoncentrowanie projektów głównie w dużych ośrodkach naukowych.

Sygnalizujemy potrzebę doprecyzowania regulaminu wydatkowania środków, zwracając uwagę na to czy koszty niekwalifikowane nie powtarzają się w tych samych kategoriach.

Rekomendujemy kontynuowanie dobrych praktyk związanych z przyznawaniem grantów interwencyjnych w reakcji na zmieniającą się rzeczywistość w wymiarze globalnym i regionalnym (zmiany klimatyczne, konflikty zbrojne, itd.)

Poddajemy pod dyskusję potrzebę nawiązania i/lub rozwinięcia współpracy z Polską Komisją Akredytacyjną na rzecz wsparcia tworzenia elastycznych i otwartych na partnerów zagranicznych o zróżnicowanych kulturach kształcenia (organizacja, struktura itd.) międzynarodowych programów kształcenia (KATAMARAN, FERS), a także wyposażenie osób odbywających staże zagraniczne NAWA w materiały promujące Polskę, w tym stworzenie bazy materiałów dla wszystkich osób reprezentujących Polskę w międzynarodowym obiegu naukowym.

prof. dr hab. Ewa Gruza
Przewodnicząca KPN
Warszawa, dn. 17 kwietnia 2025 r.